

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging opbouw

„Zij is mijn zuster“

(Gen. 26:7-14)

De geschiedenis herhaalt zich

Daar staat dan de zoon der belofte: Izaäk. Geboren en getogen in het land der belofte. En God is hem verschenen om te bevestigen: jôu heb Ik geroepen.

Maar hij staat wel in Gerar, de stad der Filistijnen. En hij staat er als rechteloze vreemdeling: van ménsen heeft hij geen bescherming te verwachten.

Daar staat tegenover Gods verzekering: Ik ben met u - Ik zal u zegenen - Ik zal uw nageslacht al die landen geven.

Als Izaäk - met Rebecca? - de stad doorgaat, houden de mannen van de stad hem aan. Ze vragen: getrouwd? Je vrouw? 't Antwoord is kort: mijn zuster. Want, aldus de verteller, hij schrok er voor terug om te zeggen: mijn vrouw. Je hóórt Izaäk denken: de mannen van die plaats mochten mij anders eens doden om Rebecca - want zij is knap om te zien. Haar schoonheid (24:16) had kennelijk niet geleden onder de geboorte van een tweeling. De geschiedenis herhaalt zich, zeggen wij veelbetekenend. Zo vader, zo zoon. Liet Abraham Sara niet zeggen in Egypte: ik ben zijn zuster? En liet hij Abimelech van Gerar niet weten: Sara is mijn zuster? Hij had zelfs bij zijn vertrek uit Haran een blijvende afspraak met Sara gemaakt: dit zal de liefdedienst zijn, die gij mij bewijzen zult: zeg van mij **op elke plaats waar wij komen**: hij is mijn broeder. En nu horen we dus ook Izaäk zeggen: mijn zuster...

Welke geschiedenis?

De geschiedenis herhaalt zich. Inderdaad - maar welke geschiedenis? Welke? Deze:

- in Egypte laat (de) Farao Sara naar zijn harem brengen (12:15)
- in Gerar laat (de) Abimelech Sara naar zijn paleis halen (20:2).

En Izaäk voorziet, dat hetzelfde lot Rebecca treft: zo goed als

DOOR
E. R. POSTMA
EINDHOVEN

Abraham is hij een rechteloze vreemdeling - hij heeft geen verhaal, bij wie ook; laat staan bij een koning.

Zo goed als in Egypte is in Gerar de gewoonte: iemands vrouw roven en de echtgenoot vermoorden. Geen haan die daar naar kraait als 't om een vreemdeling, bijwoner gaat.

Wat laat God ons hier zien? 'n Abraham, 'n Izaäk, die een steek laten vallen? Het „kleingeloof“ van de vader der gelovigen en de zoon der belofte?

Of de ongerechtigheid der „Amorieten“? De maat was nog wel niet vol. Nog niet zo vol als in Sodom en Gomorra. Maar niet vol is nog iets anders dan leeg. De ongeschreven wet der oosterse gastvrijheid is, als het om vreemdelingen gaat, blijkbaar scheurpapier.

Net als vader Abraham zal zoon Izaäk zich straks verantwoorden met de gruwelijke wáárheid: ik mocht anders eens om haar het leven verliezen. Abraham voegde daar nog bij: ik dacht: wellicht is er geen vreze Gods in deze plaats (20:11). Dat is de gruwelijke werkelijkheid van een wereld zonder de „vreze Gods“: ieder doet wat goed is in zijn eigen ogen. De gruwel van de moord is sinds

Kaïn zo alledaags geworden en gebleven, dat wij het als vanzelfsprekend ervaren: zulke dingen gebeuren nu eenmaal - 's lands wijs, 's lands „eer“...

God toorn over deze geschiedenis...

Wij kijken er nauwelijks van op. Wij kijken ook niet naar Farao, Abimelech, de mannen van Gerar. Nee, we kijken naar Abraham en Izaäk. En we kijken hên er op aan: wat een kleingeloof, wat een leugens... nou ja, noodleugens (alsof dat begrip ooit in de Schrift wordt gehanteerd). En we kijken voorbij aan wat in Egypte en Gerar (om over Sodom en Gomorra nog maar niet te spreken) blijkbaar gewoon(te) was: gewelddadigheid als een geaccepteerd feit, moord terwille van een pleziertje. Hoe zou zo'n weduwe zich voelen? Wie bekommerd zich dáár om?

Inderdaad: de geschiedenis herhaalt zich - en het is een gruwel in Gods ogen. Hij herkent de trekken van satan in de wereld der mensen. Wie zal de wereld daarvan verlossen? Het heil wordt bewerkt op ónheilige grond...

Wat God laat zien, is een close-up van een stukje wereldgeschiedenis op drie verschillende momenten. En het is elke keer hetzelfde treurige, ten hemel schreiende verhaal: er is niemand die goed doet...

God toorn daarover. De HERE sloeg Farao met zware plagen, evenals zijn huis (12:17). De HERE had namelijk elke moederschoot in Abimelechs huis toegesloten (20:18) - ondanks de toegegeven onschuld (20:6). En waar wij naar Abraham en Izaäk kijken, daar spreekt God Abimelech aan: gij zijt een kind des doods, omdat gij die vrouw hebt genomen, want zij is gehuwd. En ook: breng de vrouw van deze man terug, want hij is een profeet; dan zal hij voor u bidden, opdat gij in leven moogt blijven (20:3, 7; vgl. Job 42:8).

... en vervolgt zijn heilsgeschiedenis

God toorn. Maar Abimelech

Inhoud

- 249 Ds E. R. Postma,
„Zij is mijn zuster“
- 250 Ds A. Koers,
„... Zalig de doden...“
- 251 J. v. d. Wetering PMzn.
Waarom toch?
- 252 D. W. L. Milo,
Lijfstraffen
- 253 Drs O. Mooiweer,
Boekbespreking
- 254 C. van Baardewijk,
De kerk - dat ben jij! (1)

fulmineert tegen Izaäk: hoe heb je kunnen zeggen... wat heb je ons aangedaan...? Maar zijn verwijten en verontschuldigingen snijden in feite geen hout: hij weet dat Izaäk gelijk heeft, als hij zegt: ik mocht anders eens om haar het leven verliezen.

Bij „toeval“ kwam hij er achter, dat Rebecca Izaäks vrouw is. Maar hij heeft (eventueel via zijn voorganger) zijn les geleerd in Abrahams dagen. Hij waagt het niet, in conflict te komen met de (toornende) Gód van Izaäk: daar kan hij niet tegen op. Daarom kondigt hij publiek rechtsbescherming af voor Izaäk en Rebecca.

En de God van Izaäk? Wat doet Hij? Maakt Hij Izaäk het standje dat wij al in gedachten hadden? Met geen wóórd... Wel maakt Hij zijn eígen woorden waar: vertoef in dit land als een vreemdeling, **dan zal Ik met u zijn**. En Hij wás er: Hij waakte over Izaäk en Rebecca, d.i. over de prille aanvangen van de kerk. De rechteloze vreemdeling en zijn vrouw krijgen rechtsbescherming in een filistijnse stad. Niemand kan de

weg van het heil opbreken - zelfs niet in een wereld van moord en doodslag.

Dan zal Ik met u zijn en u zegenen, zei de HERE. En er volgt geen reprimande, maar de vermelding hoe God Izaäk zegende, midden in het land der Filistijnen. Izaäk oogste in dat jaar honderdvoudig, want de HERE zegende hem. En die man werd rijk, ja gaandeweg rijker, totdat hij zéér rijk ge-

worden was... zodat de Filistijnen hem benijdden.

Wie kan Hem met succes weerstaan, als Hij de wereld wil verlossen van alledaagse gruwelen als geweld, moord en doodslag? Als Hij de volkeren wil overbrengen uit de macht der duisternis in het Koninkrijk van de Zoon zijner liefde (Col. 1:13; 1 Pt. 2:9)? God doet, volvoert wat Hij zegt. God is getrouw: zijn plannen falen niet!

"...zalig de doden..."

(Openbaring 14:12, 13)

(Preek gehouden te Wormer op 3 augustus, de zondag na het overlijden van ds K. Doornbos.)

Uit deze tekst zijn heel verkeerde dingen te halen. Zoals er inderdaad hele verkeerde dingen uitgehaald worden. Dat is dan vooral wel, dat een gelovige het na zijn dood direct alleen maar beter krijgt. Iemand, die dood is, zo stelt men het voor, is eigenlijk beter uit dan wie leeft. Je krijgt dan na een overlijden opmerkingen en gezegden als deze: we missen vader of wie ook erg, maar we mogen het hem eigenlijk niet misgunnen, want hij heeft het nu veel beter dan hier. Hij zou niet eens terugwillen.

Zo bezien doet de Here Jezus Lazarus en anderen, die Hij opgewekt heeft, dan eigenlijk iets lelijks aan. Hij heeft ze het betere weer afgepakt. Maar dat is nu iets, waar je net helemaal niets van leest. Van iets in die richting. Zulke optewekkingen worden juist genoemd en genoemd als de grootste blijken van de verlossing, die de Here Jezus geeft. En wat je dáárbij dus óók ziet, dat is dat te leven voor een gelovige beter is dan dood te zijn. Je bent niet so wie so beter uit als je dood bent. Dat is nergens de doorgaande onderwijzing van de Schrift. Óók niet als hier staat: schrijf: zalig de doden, die in de Here sterven van nu aan. Dat maken wij er wel direct van, maar lees het nu maar eens rustig en nauwgezet. Wat je dan direct moet opvallen, dat is dat: van nu aan. Zalig de doden, die in den Here sterven van nu aan. Als dit werkelijk zou gaan over een beter leven dat je direct na je dood krijgt, dan is dat natuurlijk altijd al zo geweest. Ook in het Oude Testament al. Dan kan hier natuurlijk niet staan, dat dat nu dan zo zal worden: van nu aan. Welk moment dat ook is. Neen, dat is dan altijd al zo geweest.

Maar hier wil iets genoemd en onderstreept worden dat nu en vanaf nu geldt. Het wijst op een verandering. Op iets

nieuws. Lees nu nog maar eens even: dan staat er dus: zalig de doden, die in den Here sterven, die als gelovigen sterven, van nu aan. Die nu nog als gelovige sterven. Dat heeft als achtergrond dat dat er aldoor minder worden. De meesten sterven langzamerhand als ongelovigen. Die hebben dat van het geloof wel gezien. Waarom wel gezien? Ja omdat het hun misschien niet zoveel meer zegt. Maar toch ook en vooral wel omdat het zo gevaarlijk wordt te geloven. Dat kan je de dood aandoen. Daar gaat het in deze hoofdstukken, 13 en 14 juist zo over. Over de opkomst van het beest, van de antichrist, met alles wat daarbij hoort. Die hele vijandschap tegen God en zijn Woord en zijn dienst. En in plaats daarvan het grote leven van: God niet meer nodig hebben. Zelf God te zijn en het zelf uit te maken. En er worden geraffineerde systemen uitgevonden om het geloof in God en het leven bij zijn Woord en dienst eruit te knippen. In hoofdstuk 13:16 stond dat net nog zo te lezen: en het maakt dat aan allen, de kleinen en de groten, de rijken en de armen,

de vrijen en de slaven, een merkteken gegeven wordt op hun rechterhand of op hun voorhoofd, en dat niemand kan kopen of verkopen, dan wie het merkteken, de naam van het beest, of het getal van zijn naam heeft.

En hoe het dan gaat, als de duimschroeven zo aangedraaid worden, dat staat dan even eerder in hoofdstuk 13 zo aangegeven: vs. 6: en het beest opende zijn mond tot lasteringen tegen God, om zijn Naam te lasteren en zijn tent en hen, die in de hemel wonen. En hem werd macht gegeven om tegen de heiligen, tegen de gelovigen oorlog te voeren en hen te overwinnen. En kijk, om dan nog als gelovige te leven en allicht daarom ook als gelovige te sterven. Dat is de achtergrond hier. Het kost moeite en het komt er op aan nog gelovige te zijn. Dat betekent op z'n minst 'k weet niet hoeveel mensen tegen je te hebben. En dat wordt aldoor sterker. Dat tekent de Openbaring ook. De hele tijd van het N.T. is wel de tijd van de antichrist en van de vijandschap tegen God te noemen, maar dat groeit steeds verder uit. En in de beschrijving daarvan is de Openbaring hier al een heel eind gevorderd. Dat alles staat hier in hoofdstuk 13 en 14 al in al zijn verschrikking voor je. Om bang van te worden. Daar hoort ook een Hitler bij. En een Stalin. Zulke systemen. Daar speelt ook een verdrukkende ontrouwe kerk een rol bij. Want hier wordt gesproken van het beest, maar in 14:8 ook van het grote Babylon, en dat is toch wel aanduiding van de ontrouwe verdrukkende en vervolgende kerk.

Maar om in die wereld nog gelovig te zijn, gelovig te leven, ja en daarom misschien ook nog gelovig te sterven.

Maar daarbij valt dan dus ook het woord van het begin van ons stuk, 14:12: hier blijkt de volharding der heiligen, die de geboden van God en het geloof in Jezus bewaren. Wij lezen dat gauw als een woord van vermaning en aansporing. Het laatste ervoor, in vs. 11, gaat over mensen, die het beeld en zijn beest aanbidden en het merkteken van zijn naam ontvangen. En dan lezen wij al gauw zo verder: hierin blijkt de volharding der heiligen, van de gelovige, ja waarin? nu, dat je het beeld en zijn beest niet aanbidt en het merkteken van zijn naam niet ontvangt.

Het hele verband is echter anders. Hoofdstuk 14 is na de verschrikkingen, die genoemd zijn

in hoofdstuk 13, een voor de gelovigen bemoedigend hoofdstuk. Heel nadrukkelijk daartegenover. Moet u maar eens zien: in hoofdstuk 13 was dus gezegd dat aan allen een merkteken werd gegeven op rechterhand of voorhoofd. Maar direct in het begin van hoofdstuk 14 lees je dan: en ik zag en zie, het Lam stond op de berg Sion en met Hem 144.000, op wier voorhoofden zijn naam en de naam van zijn Vader stonden geschreven. Hij geeft ook een teken! En zo werkt hoofdstuk 14 steeds - vs. 8: Babylon heeft al de volkeren doen drinken van de wijn van haar hartstocht - vs. 10: er is nog een wijn: de wijn van Gods gramschap, die al zijn vijanden krijgen te drinken. Ongemengd, dus niet verdund met water. En waar het dan op uitloopt, dat is dat van allen, die het beest van zijn beeld aanbidden wordt gezegd, dat zij zullen gepijnigd worden met vuur en zwavel ten aanschouwen van de heilige engelen en van 't Lam. En, vs. 11: en de rook van hun pijniging stijgt op in alle eeuwigheden en zij hebben geen rust, dag en nacht, die het beest en zijn beeld aanbidden, en al wie het merkteken van zijn naam ontvangt. Geen rust dag en nacht. Voor allen die meegaan in de vijandschap tegen God en de gelovigen.

Ja en wat dan? Hoe zit dan dat laatste stukje van onze tekst in elkaar? Nu dat draait dan ook weer naar de bemoediging toe, ook weer met gebruik van dezelfde woorden. Na: de antichrist geeft een teken, de Here Christus geeft ook een merkteken, en: er wordt bedwelmenende wijn te drinken gegeven, ze krijgen ook wijn, een andere wijn, komt nu nog: die het beest volgen hebben geen rust, dag en nacht - en de gelovigen? dat zij rusten van hun moeiten. Dat zijn de mensen met rust. Laat men zich niet vergissen. Het zijn niet de mensen, wier leven ten onder gaat en voor wie er niets overblijft.

Maar kijk, zo zit dat laatste stukje in elkaar: die anderen hebben deel aan het grote en gevierde leven, ja maar het loopt er op uit dat ze gepijnigd worden in alle eeuwigheden en geen rust hebben, dag en nacht. En moet je dan zien wat de volharding van de gelovigen oplevert, om dwars tegen alles in gelovig te zijn en gelovig te blijven, ook al verliezen ze misschien het leven erbij: hier blijkt de volharding der heiligen, die de geboden Gods en het geloof in Jezus bewaren, hierin is die zichtbaar: en ik hoorde een stem uit de hemel

DOOR A. KOERS WORMER

zeggen: schrijf, zalig de doden, die van nu aan in den Here sterven, die nu nog geloven en daarbij allicht doodkomen. Die zijn er ellendig aan toe? Die zijn zalig, gelukkig te prijzen. Ja, want wat hebben die: rust. Dat zij rusten van hun werken, want hun werken volgen hen na.

En wat betekent dat dan? Wat zit daar in? Want wij kennen ook wel de uitdrukking rusten ten aanzien van doden. Moet je maar eens over een kerkhof lopen. Dat is op zoveel stenen: hier rust... Of: rust zacht. En begraven wordt wel eens omschreven als: te ruste leggen. En dat staat dan bij gelovigen en ongelovigen. Iedereen heeft zich dat toegeëigend. Maar het wordt hier gezegd van gelovigen. En het geldt ook van gelovigen. Ja van gelovigen, die ook gelovigen zijn. Die rusten. Ja want wat voor rust is dat? Dat is niet maar stil neerliggen. Zo gezien rust inderdaad elke dode op een kerkhof. Daar is niemand meer druk doende.

Maar rusten dat betekent hier: rusten na volbracht werk. Na werk dat af is. Dat niet in de steek gelaten is en half af is blijven liggen. Hier komt terug dat volharden: hier blijkt de volharding der heiligen. Dit gaat over mensen, die volhard hebben in het geloof. Bij alle moeite en druk en tegenwerking. Die net zo lang volgehouden hebben als moest. Toch de geboden van God bewaren. Toch blijven bij het geloof in Jezus. Dat Hij het is en dat Hij het heeft. Al zul je erom gedood worden zelfs.

Maar zo staat hier niet maar rusten, maar: rusten van hun moeiten. Ja, zegt de Geest, dat zij rusten van hun moeiten. Die mensen mogen rusten. Want hun werk is klaar. Juist het werk gedaan dat gedaan moest worden. Zoals die mogen rusten, en dat zit er ook een beetje in: ge-rust mogen zijn. Zit over die mensen maar niet in. Dat ze een ellendig leven hebben gehad als gelovige en er misschien zelfs bij dood gekomen zijn. Dat zou je van zo'n leven ook kunnen laten afschrikken. Mensen, wat blijft er zo van mij en mijn leven over. Maar laat je maar niet afschrikken, want terwijl al het andere uitloopt op geen enkele rust te hebben, dag noch nacht, neen want je hebt niets van je werk gedaan, loopt dit uit op zoals wij dan terecht zeggen: rust na gedane arbeid. Op de graven van al zulke mensen is terecht te zetten: hier rust. Rust zacht. Rust gerust.

Dat wordt ook nog onderstreept door het laatste wat hier gezegd wordt: dus: ja, zegt de Geest, dat zij rusten van hun moeiten... en dan: want hun werken volgen hen na. Ik zei zo net: ze hebben hun werk gedaan, hun geloofswerk is af. Ze hebben geloofd en zijn er bij gebleven, ondanks alles. Maar zulk werk is iets dat niet daarginder ergens achter je blijft liggen. Jij dood in het graf en dat werk dat ligt daar ergens ver weg. Neen, dat werk gaat met je mee en dat blijft bij je. Dat raakt nooit bij je weg en dat raakt nooit verloren. Er is nu vertaald: hun werken volgen hen na. Dat doet toch nog denken aan een zekere afstand. Zoals wij iemand iets kunnen nasturen. Maar dat is toch, dat jij op een gegeven moment daar heel ginder bent, ver weg en dat andere hier nog. Helemaal los van je. Maar er is hier in werkelijkheid heel bijzonder geformuleerd. Er staat eigenlijk niet: hun werken volgen hen na, maar: hun werken volgen met hen. Je zou goed kunnen vertellen: gaan met hen mee. Die blijven bij hen. Ze blijven erdoor getekend. Erdoor vergezeld en bepaald. Maar zo liggen

zij in het graf. Midden in hun geloofswerk, midden in hun gedane arbeid. Inderdaad daar middenin te rusten. En dat kan dan natuurlijk ook niet zo blijven. Bij zulk werk dat je gedaan hebt. Bij zo'n karwei dat je afgemaakt hebt. Zo rusten ze, totdat ze uitgerust zijn. En ze opstaan tot het eeuwige leven. En de Here tot zulke knechten van Hem zal zeggen: komt gij getrouwe knechten, beërf het koninkrijk dat U bereid is. Minder niet.

Zo'n dode hebben wij in ons midden, onze emeritus-predikant Klaas Doornbos. Iemand die ook zo met alle moeite de arbeid van het geloof heeft verricht, door smaad en oneer. Maar volhardend. Iemand op wie zijn grafsteen je straks ook wel mag zeggen: hier rust. Totdat hij uitgerust is. Hij ligt dan zometeen tussen vele van zijn gemeenteleden. En wij komen er straks ook eens een keer te liggen. Maar moge het van ons allen ook gelden, dat er dan terecht op staat: hier rusten, na gedane arbeid, na het moeitelijke werk van het geloof, moeilijk, maar wel gedaan. Hier rusten. Totdat ze uitgerust zijn.

Waarom toch?

Nu we de voorbije weken hebben kunnen kennisnemen van het meerder- en minderheidsrapport inzake „de vrouw in het ambt van diaken” en de artikelen van Prof. dr D. Holwerda is het een verdrietige zaak te moeten vaststellen, dat de meningen zó uiteenliggen. Meningen, die in hoofdzaak zijn gegrond op dezelfde Schriftgedeelten nl.: 1 Tim. 3 : 8-13 en Rom. 16 : 1.

In de konklusie van het meerderheidsrapport lezen we het volgende:

„..., maar de ambten van ouderling en voor-zover wij zien ook van diaken waren taken, waarvoor broeders werden gekozen, aangewezen, aangesteld. Als wij zusters daartoe roepen, tot het diakenambt, dan gaan we in een richting waarin onze Heer en zijn apostelen ons niet zijn voorgegaan.”

Het minderheidsrapport geeft als eerste konklusie:

„Op grond van 1 Tim. 3 : 11 en Rom. 16 : 1 kan met zekerheid gesteld worden dat de Schrift de vrouwelijke diaken kent.”

De artikelen van Prof. dr D. Holwerda mogen we wel zien als een ondersteuning van het laatstgenoemde rapport.

DOOR J. v. d. WETERING PMzn POORTUGAAL

U wist het al - maar hebt het nu nog eens kunnen nalezen - hoe haaks de meningen op elkaar staan. Waarom toch? Geven die teksten daartoe werkelijk aanleiding? Kan het niet te maken hebben met een kwestie van „proeven” wat de context suggereert? ¹⁾

We bedoelen hier niet het proeven van iets waarvan de smaak al voor ons vaststaat. Nee, we hebben het oog op de manier van proeven zoals van een onbekende wijn. In de mond rond laten gaan en op de smaakpapillen laten inwerken en daar-

¹⁾ Uitdrukking is van Prof. dr D. Holwerda - Opbouw, 28e jargang no. 3.

Redaktie

Ir. A. Biersteker
T. Hoekstra
Drs. H. de Jong
Drs. P. J. van Kampen
Mr. dr. J. Meulink
D. W. L. Milo
Ds. K. Muller
Ds. E. R. Postma

Adres van de Redaktie:

Ds. K. Muller,
Oude Veenscheiding 15,
8446 LC Heerenveen,
tel. 05130-20476

Kerknieuws / Uit breder kring:

M. J. F. van der Wal,
Brugakker 60-17,
3704 RA Zeist,
tel. 03404-61525

na zeggen: zo en zo is de smaak. Op deze wijze willen we eerst eens „proeven” van Rom. 16 : 1. Wie was Phebe? Een zuster (in de Here) zegt Paulus. Dat staat vast. En ook, dat zij een dienaar (een „diakonos”) van de gemeente te Kenchreae was. Wat betekent „diakonos”? Zowel dienaar als diaken. Maar, zo lezen we in Abingdon's Strong's Concordance, dit woord is waarschijnlijk afgeleid van het in onbruik geraakte (wanneer?) woord „diakô” = boodschappen doen.

We laten dit gegeven eveneens op onze smaakpapillen inwerken.

Het is geen stiekum toegevoegde smaakmaker, want we mogen best aannemen, dat Phebe de brief aan de Romeinen heeft meegenomen. Onder de geleerden vinden we daarover wel éénstemmigheid.

Zij heeft een boodschap voor Paulus gedaan en de brief in Rome ter bestemde plaatse afgegeven.

Waarom ze daarheen ging wordt niet vermeld; evenmin of ze weer is teruggekeerd naar Kenchreae. Wel lezen we verder, dat Paulus de leden van de gemeente te Rome op het hart bindt haar te ontvangen in de Here op een wijze de heiligen waardig en - mocht het nodig zijn - haar bij te staan. Haar alle mogelijke hulp te bieden. Waarom? Omdat zij zelf velen, en ook Paulus persoonlijk, bijstand heeft verleend. Een helpster, een beschermvrouwe („prostatis”).

Laten we de mededeling van Paulus maar gewoon eenvoudig lezen zoals die er staat. Paulus stelt ons geen vrouwelijke diaken voor, maar gewoon een buitengewone vrouw, een dienaar, zoals er de eeuwen door wel zullen zijn geweest in de gemeenten.

Heeft u het informatieboekje voor onze kerken al eens goed doorgelezen? De dienaressen

worden ons daarin met name genoemd; in allerlei functies. We willen echter nog even terugkomen op het feit, dat Phebe naar Rome is gegaan zonder dat Paulus daarvoor een reden opgeeft. Zelfs vermeldt hij niet of er van terugkeer sprake zal zijn.

Toch belangrijk indien zij werkelijk een diaken was.

Prof. Holwerda schreef namelijk in „Discussie-nota inzake vrouwelijke ambtsdragers”²⁾:

„Wie met een ambt wordt bekleed, krijgt een bepaalde taak (of bepaalde taken) toegewezen. (Het omgekeerde geldt niet: niet altijd gaat toewijding van een taak gepaard met het stellen in een ambt. Daartoe moet die taak o.a. van blijvende aard zijn; ook een zeker gewicht hebben, zodat men bij de betrokkene verantwoordelijkheidsbesef verlangt. Om dat gewicht en die verantwoordelijkheid tot uitdrukking te brengen, geeft men aan de in-dienst-treding een officieel en plechtig karakter: men vraagt daarbij uitdrukkelijk een trouwbelofte, zo niet een eed”).

Blijvende aard en verantwoordelijkheid? Dan had Paulus ons toch wel wat meer informatie gegeven over het waarom van de reis naar Rome. Zij ging niet met een dag-retour van Athene naar die plaats, maar per zeilschip en over land; een lange reis. Keerde zij nog terug? Ook daarover zegt de apostel niets.

Nu 1 Tim. 3 : 8-13: een klein gedeelte uit de eerste brief van Paulus aan zijn waar kind in het geloof. Een brief met vermaningen, opdrachten, aanwijzingen. Hij schrijft: „Doe, zoals ik u... aangeraden heb (1 : 3)”, „Deze opdracht vertrou ik u toe (1 : 18)”, „Ik vermaan u dan... (2 : 1)”, „Ik wil dan, dat de mannen... (2 : 8)”, „Evenzo, dat de vrouwen... (2 : 9)” enz. Was Timotheus niet mans genoeg om zijn eigen gang te gaan?

Nee, dat blijkt uit hetgeen Paulus verder schrijft:

„Niemand schatte u gering om uw **jeugdige leeftijd** (4 : 12)”. Hij was nog een stage-loper en had zeer zeker een stuk begeleiding van zijn leermeester nodig. Hij had nauwelijks ervaring en van levenswijsheid kan op zijn leeftijd evenmin sprake zijn geweest.

Geen wonder, dat Paulus, wanneer het opzienersambt en het diakenambt in de brief aan de orde komen, Timotheus voor-

houd aan welke eisen degenen, die naar die ambten staan, moeten voldoen.

Zou hijzelf aan al die voorwaarden hebben gedacht? En wij?

Het was een goede gedachte van Paulus dat alles op schrift te stellen.

Maar, kwam het daarbij alleen maar op de mannelijke kandidaten aan? Waren hun vrouwen zó onbelangrijk, dat Paulus over hen niet behoefde te schrijven? Wis en zeker niet. In het voorgaande hoofdstuk heeft hij al het één en ander over de vrouw geschreven.

„Een vrouw moet zich rustig, in alle onderdanigheid, laten onderrichten, maar ik sta niet toe, dat een vrouw onderricht geeft of gezag over de man heeft; zij moet zich rustig houden (2 : 11, 12)”. En in 3 : 11 voegt hij er, **voor zowel de vrouw van de ouderling, als de vrouw van de diaken**, aan toe: „Zo moeten hun vrouwen zijn: waardig, geen kwaadsprekers, nuchter, betrouwbaar in alles”.

Wat is een vrouw belangrijk voor een man, zowel in positieve als in negatieve zin. Salomo wist daarvan: „Een degelijke vrouw is de kroon van haar man, maar als bederf in

zijn gebeente is zij, die beschaamd doet staan (Spr. 12 : 4)”. De vrouwen van de ambtsdragers moeten **eveneens** gunstig bekend staan, zodat de buitenstaanders geen mogelijkheid hebben die mannenbroeders met de vinger na te wijzen.

Zij zullen dan niet in opspraak komen en in een strik van de duivel vallen. Paulus onthoudt deze aanwijzing Timotheus niet. Het mag dan op een voor ons wat vreemde plaats zijn, maar hij zegt het: waardig, geen kwaadsprekers, nuchter, betrouwbaar in alles. Zulke vrouwen zijn een kroon voor de ambtsdragers.

Konklusie: Uit de context blijkt, dat Paulus **niet** spreekt van de vrouw in het diakenambt, doch Timotheus voorhoudt, dat hij bij het aanstellen van mannen in het opzieners- en diakenambt niet alleen moet letten op de kwaliteiten van de man, maar ook op die van de echtgenote.

Konklusie:

Uit de context blijkt, dat Paulus **niet** spreekt van de vrouw in het diakenambt, doch Timotheus voorhoudt, dat hij bij het aanstellen van mannen in het opzieners- en diakenambt niet alleen moet letten op de kwaliteiten van de man, maar ook op die van de echtgenote.

P.S. De redactie heeft Prof. dr D. Holwerda gevraagd op bovenstaand artikel te reageren. Deze ziet echter geen aanleiding om er op te reageren, omdat de schrijver niet op zijn argumenten ingaat.

Lijfstraffen

Deze week komt in London de lijfstraf-op-school weer eens aan de orde. Het parlement wordt ermee geconfronteerd, dus de publieke opinie krijgt herhalingslessen en bij elke uitzending maken we de striemende slag van een zwiepend stuk rottan op een kinderhand mee. Zo vaak, dat niemand meer aan de echtheid gelooft: ofwel het beeld wordt eindeloos herhaald, ofwel het is geen levende hand waarop de gemene slag neerkomt.

Maar ons luister- en kijkeffect is steeds hetzelfde: de huiverende afkeer van dit ellendige wapen op een kinderhand, liefst op een meisjeshand. Zodat de volksopinie massaal wordt opgebouwd: **verbieden** deze lijfstraffen, op school, in huis, overall! Het is beneden de waardigheid van de mens, het vernedert het opgroeiende kind, het geeft psychische lidtekens voor het hele leven. En daar is een mens te goed voor. Het Londonse parlement heeft maar te gehoorzamen aan de volkswil; want de straf op het niet-luisteren naar de volksmening - dat is naar de media, dat is naar de duistere machten achter de media - luidt: niet herkozen worden. En dat is pijnlijker dan een klap met meester's rottan!

Nu moet toegegeven worden dat de schoolmeesters in dit

je kinderen des te duidelijker inprent is: zorg dat je nooit lijfstraf verdient, want dat komt hard aan.

—☆—

Maar nu de vraag: is de lijfstraf (op school of thuis of waar ook) moreel af te keuren? Vernederend? Of moet de lijfstraf misschien node aanvaard worden? Of... is die zelfs een deel van een goede opvoeding?

In onze consumptiemaatschappij - die ons leert van de wijs tot het graf aangenaam verzorgd te zijn, alles te genieten wat te genieten valt en dat liefst zonder mate, en alles van je af te schuiven wat je niet lust - is de lijfstraf natuurlijk een onding. Verouderd, buiten ons tijdspatroon en - ha, natuurlijk, dat is het woord: - discriminerend!

De Duitse psycholoog Fritz Kunkel hield voor de tweede wereldoorlog eens een lezing in Nijmegen over Gewaltlose Erziehung. Hij zei: opvoeden zonder geweld betekent opvoeden zonder straf; zonder beloning zelfs van een „goed” gedrag; zonder erbij te zeggen: „omdat ik het van je vraag”; gewaltlos is: het kind zijn kinderlijke gang laten gaan, zonder in te grijpen.

Iemand vroeg: en als hij zijn eten niet lust? Antwoord: als het suiker in de spinazie wenst, geef je kind suiker in de spinazie. Een ander vroeg: en als het dreint en op de ruiten trommelt en een ander het leven onmogelijk maakt? Antwoord: dan ga je in een andere kamer zitten. Tenslotte vroeg iemand: en als hij begint het servies uit het raam te gooien? Antwoord: kalm blijven. Vraag: hoelang kalm blijven? Pracht-antwoord: so lange Ihre Börse es gestattet, zolang je beurs het toelaat.

Aha, zei iemand toen, het geld beslist dus over de opvoeding of niet-opvoeding van je kind? En Fritz Kunkel, aangevallen door deze ongewenste conclusie, sloeg terug: met welk gezag zou een vader zijn kinderen mogen slaan? Omdat hij 60 kilogram weegt en het kind maar 20 kilogram? (Daarmee was de macht van het geld uitgeschakeld en vervangen door vergelijkbare gewichtshoeveelheden vlees en been.)

—☆—

Het is duidelijk dat bij deze psycholoog een maatschappijleertje was ingebouwd, voor hij zijn studie begon. Hij hand-

²⁾ Zie: „De plaats van de vrouw in de gemeente” - blz. 5, 6.

haafde zich dan ook slechts in de achterbuurten van Berlijn. Maar zij die niet in Berlijn wonen, met name zij die hun kinderen - al dan niet op bestelling - van God de Heere in leen ontvingen, en die daarover verantwoording menen te moeten afleggen - hebben ook een leer meegekregen, voor ze aan de kinderopvoeding konden beginnen: het woord van God de Heere, dat op het punt van lijfstraffen zeer duidelijke taal spreekt.

De Heere bestraft wie Hij liefheeft, zei Salomo; en de zoon moet daar maar niet al te verdrietig om zijn, want hij heeft het zien aankomen. Zalig de mens, die door God gekastijd wordt, sprak Elifaz tegen Job, en hij had de Schrift nog mee ook. Trouwens de inhoud van elke straf is: dat God ons als **zonen** behandelt, laten de Heereën.

Het was de liberale historicus Fruin, die ruim een eeuw geleden schreef: „Zo God ons wil kastijden mogen wij niet trachten Hem de roede uit de hand te rukken”; en zijn bestrijder Groen van Prinsterer moet hem hierin zijn bijgevalen. Want kastijden betekent straffen, bijzonderlijk: lijfstraf toedienen. Als u het nakijkt zult u ergens vinden, dat kastijden komt van het latijnse castigare, dat is terechtwijzen, straffen. En castigare komt weer van castus, dat is rein. Wie iemand de oren wast is dus bezig zijn zonde weg te nemen, hem terecht te helpen, te zuiveren.

In zijn moderne en zeer realistische roman „God knows” schreef de Amerikaan Heller een autobiografie van koning David, die een enorme kennis van het Oude en Nieuwe Testament verraaft. Daarin zegt David, bij de revolutie van zijn zoon Absalom: „het is mijn eigen schuld, ik heb hem altijd de roede bespaard!” Waar een moderne roman (die u overigens echt niet op het hart gebonden wordt) al niet goed in kan zijn!

—☆—

Dat is intussen heel iets anders dan de media ons proberen wijs te maken. Maar die striemende slag dan? En die pijnlijke gil? En die huiver, die door de klas gaat?

Ook dat weet de Bijbel te bevestigen. Op het ogenblik zelf is de straf allesbehalve aange naam - maar achteraf levert zij een „vreedzame vrucht” op: gerechtigheid. En wie als wel-opgevoed man door het leven

gaat hoeft zich voor een pak slaag in zijn jeugd niet te schamen.

Trouwens heel de Mozaïsche wetgeving van „oog om oog, tand om tand, buil voor buil, een leven voor een leven”, zit vol kastijding. Voordat een stok toesloeg telde een Israëliet even zijn tanden na. Of zijn ogen! En de harde wet van Mozes moet duizenden tanden en ogen hebben gespaard. In feite was die wet dus heel niet hard - maar liefdevol, uitdrukking van Gods liefde voor zijn mensen, die Hij als zonen, als kinderen, behandelt. Slaait Hij toe, dan is het met mededogen, gelijk een vader doet.

En zou een liefhebbend vader zijn kind om de haverklap slaan? Zonder ophouden? De wijze kent tijd en wijze, zei Prediker. De tijd moet er naar zijn: als het kind het werkelijk bruin gebakken heeft en niet naar rede luistert. En de wijze van straffen wordt ook aan wijze ouders overgelaten. Ze zullen het zwakke geslacht, wie dat ook moge zijn, met mate

kastijden. En misschien (want we proberen altijd in evenwicht te blijven) zal een brutale bengel wel eens een muilpeer extra incasseren. Het moge hem wel bekomen.

—☆—

Zo is die sociale maatregel van kastijden, op school, thuis, of waar ook, een positieve zaak. Voor het ogenblik ondraaglijk, maar achteraf zeer vruchtdragend. En het veelvuldig stilstaan bij dat ondraaglijke ogenblik - teneinde de verachte straf kwijt te raken - is een typisch verschijnsel van onze normloze tijd. U prikt er zo maar door heen. In dit land organiseren zich ouders al, die het niet wensen dat hun kinderen op school rebellie leren, welke ongestraft blijft!

Trouwens... als u aan een gestrafte schooljongen vraagt, of hij zich niet doodgeschrokken is toen de rotting op zijn hand neerkwam? wel, een flinke kerel zal antwoorden: ik kon het zien aankomen, ik had er toch om gevraagd?

Boekbespreking

Dr K. Runia:

HET HOGE WOORD IN DE LAGE LANDEN.

Uitgeversmaatschappij J. H. Kok te Kampen. 143 pagina's. Prijs f 23,50.

Hoe is er in de loop der eeuwen in Nederland gepreekt? Daarover gaat het in dit boek. Bij mijn weten heeft niemand zich eerder met deze materie zó beziggehouden als Prof. Runia, die het resultaat van zijn onderzoek in dit boekwerk aan ons presenteert. Onder bovengenoemde titel heeft de Kamper hoogleraar in de tweede helft van 1984 voor de NCRV radio verschillende lezingen gehouden. „In dit boekje zijn de oorspronkelijke zeven teksten in gewijzigde en ook enigszins uitgebreide vorm opgenomen, terwijl er tegelijkertijd een achttal andere teksten aan toegevoegd is.”

De schrijver merkt in zijn: Woord Vooraf verder nog op, dat hij het bezig-zijn met deze stof fascinerend vond. We kunnen dat begrijpen en mogen hem verzekeren, dat hij iets van die fascinatie op ons heeft overgebracht.

Eigenlijk zou men dit al een duidelijke aanbeveling kunnen noemen!

Maar we willen één en ander toch nader onderbouwen. Al-

lerlei figuren, die in de loop der tijden vanwege hun indringende prediking opgang maakten onder het volk, passeren de revue. Van pater Brugman tot Prof. Miskotte toe. Het gaat over J. Borstius en zijn preek over het lange haar, een kwestie, die destijds hoog werd opgeschroefd, maar zoals dat altijd gaat later enorm werd gereduceerd. J. d'Outrein komt voor het voetlicht met zijn preek over het Hooglied. Terecht hekelt Runia in dat verband een allegorische prediking waarin wordt geponeerd, dat achter de letterlijke verklaring van de tekst een diepere, geestelijke mening te vinden is. Bernardus Smytegelt, de overbekende predikant uit Middelburg (1694-1735), wiens prediking kenmerkend is voor de Nadere Reformatie wordt niet vergeten. Hij kon de regenten geselen vanaf de kansel, maar spaarde ook de gemeente zijn kritiek niet. Het is erg interessant te lezen hoe Runia schrijft over de preektrant van de afgescheiden dominees, die met een geringe opleiding de ware hartstocht kenden om zielen te winnen voor Jezus Christus. H. F. Kohlbrugge wordt getekend als de violist met de ene snaar, die nochtans een melodieuze geluid wist te produceren. Om nog een paar voorbeelden te noemen: op instruktieve wijze wordt door de auteur de betekenis van Abr. Kuyper voor de homiletiek geschetst. Het is in-

derdaad voor iedere prediker van het evangelie een intense worsteling om de in zijn hart opkomende stemmen tegen het evangelie tot zwijgen te brengen voor het Woord van God. Uiteraard was ik zeer benieuwd naar de opstelling van Dr Runia ten opzichte van K. Schilder, de vader van de zgn. heilshistorische prediking. Ik vind, dat de homileticus uit de Oude IJsselstad aan K. Schilder recht doet. Het gaat om Christocentrische prediking waarbij terdege rekening wordt gehouden met het feit, dat de Bijbel inderdaad een heilsgeschiedenis beschrijft en ons niet maar wat „losse” daden vertelt van God. Ook Miskotte wordt niet vergeten. De auteur blijkt nogal onder de indruk te zijn van het preekoeuvre van de destijds Leidse hoogleraar, die een eigen stempel heeft gedrukt op de naoorlogse theologische ontwikkeling in Nederland. Alleen valt het ons op, dat Runia zonder kritiek één en ander uiteenzet. Terwijl het nogal 'n uitspraak is als Miskotte stelt in het voetspoor van Karl Barth, dat een mens eigenlijk het Woord van God niet kan brengen, omdat God Zelf alléén Zijn Woord kan spreken.

Prof. Runia betoogt op pag. 127, dat Miskotte nooit anders heeft getracht dan dienaar van dit Woord te zijn. Maar zou Miskotte evenals Buskes niet liever zichzelf betiteld hebben als dienaar AAN het Woord. Is dienaar-VAN-het-Woord-zijn niet al te pretentius en bevat dat in wezen niet een loochening van een beheersende notie van de hele Barthiaanse theologie? Wat verder frappeert is, dat in tegenstelling tot de behandeling van de preekarbeid van Miskotte preekcitaten van Kohlbrugge, Kuyper en Schilder worden gemist.

Het zou een goede zaak geweest zijn wanneer de bekwame schrijver ook dergelijke schatgravers in de Schriften meer aan het woord had gelaten! Overigens ben ik het geheel met Prof. Runia eens als hij allerlei opmerkingen maakt over de huidige politieke prediking. Kortom: we hebben hier te maken met een uniek boek, dat ons inleidt in de wereld van de preekkunde. Runia is daarbij een goede gids, die zich al vertellend bedient van een heldere stijl en een treffende woordkeus. We willen dit boek dan ook heel hartelijk aanbevelen. En die aanbeveling geldt dan niet alleen voor theologen, maar ook voor andere meelevende kerkleden. Zelf hoop ik van dit werk regelmatig een dankbaar gebruik te maken!

O. Mooiweer, Enschede

De kerk – dat ben jij!

voor jongeren die moeite hebben met geloof en kerk (1)

Laten we blij zijn

*Laten we blij zijn
dat er kerken staan,
dat er ruimte is
waar dode taal
tot leven gewekt wordt
en hoor:
verlossende woorden.*

*Laten we blij zijn
dat er mensen komen,
bidden voor eigen heil
en voor dat van de ander –
al zijn er weinig ...
– waar twee of drie samen zijn
in mijn Naam, ben Ik –
zegt de Heer van de kerk.*

*Soms is het koud in de kerk
en stil,
maar vaak
is het warm en
het gonst er van leven –
Gód is er en gevoelens van
onrust, angst, tekort –
ze verdwijnen.*

*Laten we blij zijn
dat overal kerken staan
voedend als benzinstations
wie verder wil.
Laten we blij zijn dat iemand
z'n handen uitsteekt en redt.*

*Wie ze schuwt
raakt op dood spoor ...¹⁾*

Blij zijn ...

„Laten we blij zijn dat er kerken staan”. Wat 'n onzin, zeggen veel mensen, oudere en jongere. Blij ... Voor hùn hoeft de kerk helemaal niet. Onnodig, 'n ghetto waar ouderwets geloof in stand gehouden wordt, 'n obstakel.

De kerk ... Geen aandacht aan geven, die verdwijnt vanzelf. Kerkgebouwen, gelovigen die er samenhokken: anachronismen, passen niet meer in onze tijd.

Over de kerk en over de gelovigen wordt soms met bijtend sarcasme geschreven en gepraat. Of op een lacherige manier. Of met afkeer: Lariëkoek! Of met een soort verbazing.

Dat laatste vinden we in het gedicht „kerken” van Remco Campert. (Het vers „Laten we blij zijn” is er min of meer een reactie op.)

Campert verwondert zich erover dat er nog van die kerkgebouwen bestaan. En dat er zelfs mensen komen. 't Zijn er niet veel. Hij schrijft: „Je kunt er altijd wel / een of twee vrouwen vinden / bidden voor neven, voor eigen heil / van dat van de wereld zodoende”. De kerk – goed voor een paar laatste liefhebbers. Oude vrou-

¹⁾ Uit de bundel „Poging tot spreken” (gewijzigd overgenomen) van schrijver van deze artikeltjes.

DOOR C. VAN BAARDEWIJK WEZEP

wen of zo. Maar verder ... 't Is ook wel te begrijpen. Het is er stil en koud.

„Stillter dan in een windstille natuur” en „kouder dan op een bevroren meer”. De kerk is koud, leeg en stil maar als je persé wilt kun je er op vastgestelde uren bidden.

Overal zie je van die kerkgebouwen, in steden en dorpen verspreid door het land. Je kunt ze vergelijken met benzinesta-

tions. Die kom je ook overal tegen. Je komt er aanrijden, de pompbediende sloft naar buiten, vult je tank, poetst je ruit, ontvangt z'n geld, gaat naar binnen, leest verder in z'n krantje.

Hij heeft z'n werk gedaan. Jón heeft-ie nauwelijks gezien. Onpersoonlijker kan het al niet.

De kerk is koud, onpersoonlijk. Er gaat niets van uit, geen straaltje warmte komt je tegemoet. Je komt eruit, zoals je erin gegaan bent. Het is er, platweg gezegd, een dooie boel. Dat is de kijk van Remco Campert. Hij vindt zich niet op. De kerk, het kerkelijk gebeuren, de gelovigen – ze laten hem onberoerd. Het zijn een beetje verbazingwekkende verschijnselen maar verder onbeteknend.

Campert staat niet alleen. Enorm veel jongeren van christelijke huize nemen afstand of zelfs afscheid. Soms met de daad, soms alleen in hun hart. Sommigen zitten vol woede en wrok. Maar de meesten zijn niet boos, evenmin als Campert. Ze vinden ook niet dat „de kerk” alles fout doet. Ze zijn gewoon onverschillig.

„Het lege testament”, de geruchtmakende enquête onder kerkverlaters van Piet van der Ploeg is niet onduidelijk.

„Youth for Christ” hield in 1985 een enquête onder jongeren. Bijna tweederde van de Nederlandse jeugd rekent zich niet meer te horen tot een kerk. Van de rest gaat een derde minimaal één keer per week naar de kerk: dat is één op de acht jongeren. Tussen haakjes: in 1968 ging 57% van de jongens en 65% van de meisjes nog geregeld naar de kerk.

Bladzijden vol cijfers zijn te geven, met cijfers en vergelijkingen. Nodig is het niet. We weten het toch wel: de ontkerkelijking onder de jeugd is schrikbarend toegenomen. Talloos veel gezinnen hebben er weet van.

Er is veel zorg over, veel gesprek en veel geschrijf. Vooral van de kant van de ouderen. Want nogmaalt: de meeste jongeren vinden er zich niet zo over op. Ik heb tamelijk veel gepraat met jongeren over kerk en kerkgang en geloof. Dat was vaak boeiend maar ook wel eens schokkend en ergerniswekkend.

De zondag: een dag van verveling, het kerkbezoek een bezoeking, de preken te lang en te moeilijk enzovoort, enzovoort. In een boekje vol verhalen en uitspraken van jongeren over geloof en ongeloof vond ik tussen veel soortgelijke uitingen een uitspraak van een 18-jarig meisje: „... en in mijn hart een

hekel heb aan het kerkgebeuren”; een andere scholier: „ik hecht geen enkele waarde aan de kerk”.²⁾ Afkeer en onverschilligheid.

Gelukkig hoor je ook andere uitingen in gesprekken en publicaties. Van jeugdigen die zich met hart en ziel bij kerk en geloof betrokken weten. Die zich helemaal willen geven aan het werk van de Here.

Maar het totaalbeeld is niet bemoedigend. Veel afstand, veel reserve, veel onverschilligheid. Toch moeten we oppassen met cijfers en uitspraken. Om verschillende redenen. Ook moeten we niet uitsluitend naar jongeren kijken. Er zijn er (veel?) die afhaken omdat ze thuis bitter weinig merken van echt persoonlijk geloof. Die hun ouders soms meer zagen als, gek gezegd, een roddelblad (over kerk en dominees enzo) dan als een leesbare brief van Christus. Er zijn mooi-pratende ouderen die praktisch soms godloos zijn. Er zijn twee kanten.

En jij?

Er zijn mensen blij met de kerk. Er zijn critici en weglopers. Hoe is het met jou? Ik ken jou die dit leest niet. Misschien neemt het geloof en de kerkgang in jouw leven een centrale plaats in. Misschien is het anders. Heb je twijfel of ben je ongeïnteresseerd of ongeïnteresseerd aan het worden. Waarom zou ik naar de kerk gaan? vraag je je af. Je gaat wel, maar waarom eigenlijk? Je gaat omdat kerkgang bij de zondag hoort en omdat de hele familie gaat. Je gaat omdat het duidelijk van je verwacht wordt. Je gaat omdat je er een hekel aan hebt als je vader zondagsmorgens aan de trap staat te roepen. Je gaat omdat je toen je een keer persé niet wou je moeder zo bezeerd keek. Je gaat. Maar eigenlijk heb je geen zin meer, raakt het je allemaal niet meer zo.

Lees dan toch verder. Wie weet heb je toch iets aan het volgende.

De kerk — een dak boven je hoofd

De kerk, te vergelijken met een benzinstation. Zegt Campert. Allebei voldoen ze even aan een bepaalde behoefte van deze en gene. Maar dat gebeurt kil en afstandelijk. Er is geen contact, geen ontmoeting, geen warmte. Dát is niet waar, zegt het gedicht waarmee we begonnen. Niet dat in dat vers de kerk geïdealiseerd wordt en mooier

²⁾ Geloof het of niet. Jongeren over geloof en ongeloof. Samengesteld door Evelien Boom, Marten Janse en José Los. (Meinema, Delft.)

gemaakt dan ze in werkelijkheid is.

Wél staat er in wat de kerk naar haar aard zijn moet en gelukkig vaak ook is. Een plaats die je een dak boven je hoofd biedt.

Laten we nog eens lezen. Laten we blij zijn, zegt het, dat de kerk nog bestaat, dat er overal nog kerkgebouwen staan.

De wereld is vol woorden; veel zijn er leeg en inhoudloos. „Ergens zie ik het wel zitten dus”. Leg maar eens uit wat hier staat. Er wordt wat gepraat en geredekaveld. Woorden bestaan om je gedachten te verbergen, zeggen politici en anderen. „Onze discussie was hartelijk en nuttig”. Het zal wel waar zijn maar achteraf merk je dat het met veel opgeklopte publiciteit omgeven gesprek tussen politicus zus en minister zó bitter weinig opgeleverd heeft.

Woorden, woorden, woorden. Soms zonder nadenken uitgesproken, soms tot op de laatste draad versleten.

Maar in de kerk - daar kunnen woorden tot leven komen. In de kerk wordt het verlossende woord gesproken als het Woord aan het woord komt.

't Is waar. Niet iedereen is gediend van die woorden, van dat Woord. En soms komen er maar weinig om te horen, soms komen zich maar weinig warmen aan de liefde van God. Maar al zijn er weinig - waar twee of drie mensen samen zijn in mijn Naam...

De kerk een dooie boel? Welnee: een actiecentrum. Uit de kerk strómen de gebeden. „Here, denkt U toch om die en die, zo ziek, zo eenzaam, zo verstrikt in problemen...”. „Here, wilt U met Uw Woord binnendringen in harde en ongenaakbare harten en zondaren tot geloof en bekering brengen”. „Here, vergeet de verdrukte christenen niet en denk toch aan die arme volken die niet meer lijken te zijn dan schaakstukken op een bord, volken die vertrapt worden door gewetenloze machthebbers”.

En na het gebed gaat de gemeente tot daden over, helpt, steunt, bemoedigt.

De kerk is een huis. Het huis van God. Je hebt er een dak boven je hoofd. Niet dat dat altijd zo te ervaren is, niet dat er niets op de kerk aan te merken is. Soms lijkt het vuur van de Geest er wel uitgedoofd. Kerkmensen kunnen soms zo mat en zo slap zijn. Maar vaak laat het er op en alles wordt anders. Dan is het heerlijk, dan ben je thuis in de kerk, dan verlies je je onrust en je vragen en je schuldgevoelens.

Waar hoor je dat behalve in de kerk dat God goed op je wil zijn?

Dat je schuld verzoend is?

In de kerk reikt God je de hand, zet je op je voeten, spreekt je moed in, maakt dat je verder kan. Laten we blij zijn dat er kerken zijn...

De kerk — een hut om in te schuilen

Pas is er weer een enquête gehouden. Onder 137 jongeren in de leeftijd van 15-25 jaar. Jawel, over kerk en geloof.

Fijne, positieve reacties waren erbij. „We mogen genieten van wat we hebben” en „als christen ga je een mooie toekomst tegemoet”. Er waren ook andere. „Het is een rotwereld”, „ik voel me machteloos ten aanzien van de ellende om me heen”, en nog veel meer.³⁾

En nu kun je zeggen: het valt allemaal wel mee. Maar het valt niet mee. Die ontstellende bewapeningswedloop, het tekort aan passend werk, het verwoestende materialisme, het gebrek aan idealisme, het doemdenken. Het leven in een maatschappij die zo kil en egoïstisch kan zijn. Voor christenjongeren: de dreiging van de godloze wereld. De wereld is niet zo mooi, niet zo herbergzaam en veilig.

Maar, laten we eerlijk zijn, dat was ze nooit. Dreiging en angst zijn er altijd geweest. Ook in het verleden was er oorlogsgeveel, er dreigde een oorlog, er was er één gaande of je moest je zien te herstellen van de gevolgen van een vorige. Mensen werden geteisterd door epidemieën, door hongersnoden en waterrampen. Er waren tijden met enorm veel sterfte, onder kinderen en jonge volwassenen. Bruut geweld en hardheid waren er altijd. Altijd leefden jongeren in een bedreigde situatie. Jullie zijn de eersten niet. Maar... dat te weten maakt het niet makkelijker.

De wereld is niet zo herbergzaam. Maar de kerk wel...

In de kerk is de Heer met z'n liefde, z'n bescherming en z'n warmte. Je bent zondags nog maar nauwelijks binnen of je ervaart het al. „Genade en vrede”. „Tien Woorden” die je leven omheinen en beveiligen. Luister 'es. Als je echt de gemeente van Christus wil toebehoren, als je met je hart meezingt en meeluistert naar wat de Geest op die ochtend en middag tot de gemeente zegt, dan heb je het goed. Dan heb je midden in die vaak vijandige en bedreigende wereld

³⁾ „Opbouw” - art. „Jongeren en geloof” door M. de Jonge. Nr. 10 - 7-3-86.

een hut om in te schuilen.

Weet je wie dat heel sterk ervaren? Leeftijdgenoten van jou b.v. in de Sowjet-Unie.

Ik las over Anna Sjvetsova, 22 jaar, leidster van een zondagschool. Ze werd gearresteerd alleen op grond van haar geloofsactiviteiten en in de gevangis gezet. Er volgt een proces in de rechtszaal met allemaal ongenaakbare mensen om zich heen. Haar vader probeert binnen te komen maar wordt er door 4 politiemannen uitgegooid. Vonnis 3½ jaar werk-kamp. Buiten staat „de zwarte raaf” (de arrestantenauto) al klaar. Een harde periode begint: zwaar werk, weinig eten, smerige slaapzalen, vlooiën, nauwelijks medische verzorging, criminaliteit, mishandeling. Waarom? Omdat ze God wilde dienen. Reken erop dat zo'n meisje zielsdankbaar is als ze vrij komt en weer kan schuilen in de gemeente, bij broeders en zusters.

Of denk aan Galina Viltjinskaja. Om haar geloof al twee maal naar een werkkamp gestuurd. Ze zegt: „Geestelijk heb ik erg veel geleerd in het kamp. Je wordt helemaal op God teruggeworpen. Nu ik thuis ben word ik zo gauw van Hem afgeleid door alle dagelijkse beslommingen”.⁴⁾

Wurmbrand, een predikant die onvoorstelbaar geleden heeft, die vol zit met lidtekens van doorstane martelingen, zegt: „Nooit zal ik de schoonheid van onze kerk (de vervolgde dus) kunnen beschrijven”.

⁴⁾ „Zon der gerechtigheid”, nr. 5, sept. 1985 (C. S. H. G.-Andijk).

PROGRAMMA THEOLOGISCHE STUDIE BEGELEIDING 1986/1987

(wijzigingen voorbehouden)

30 augustus 1986

Preek van Jan Winter over Numeri 14:21-24.

Lezing van drs H. Smit: „Over 'Waarom?' van A. van de Beek.”

27 september 1986

Preek van Daan Fijan over Mattheüs 3:13-17.

Lezing van drs O. Mooiweer: „Doleantie en kerkelijke eenheid, mede toegespitst op de zelfstandigheid van de plaatselijke gemeente.”

8 november 1986 (gewijzigde datum!)

Preek van Mark Janssens over Zondag 17 H.C.

Lezing van drs H. de Jong: „Paulus' gebruik van Genesis 1-3.”

29 november 1986

Exegesedag. „Iets over de Psalmen”.

17 januari 1987

Preek van Gijs Bronsveld over Psalm 11.

Lezing van drs D. Westerkamp: „Theologische ontwikkelingssamenwerking.”

14 februari 1987

Preek van Fred Blokhuis over 2 Timotheüs 4:1,2.

Lezing van drs H. Smit: „Bespreking van 'Alles is politiek, maar politiek is niet alles' van dr H. M. Kuitert.”

7 maart 1987

Preek van Gottfrid van Eck over Zondag 37 H.C.

Lezing van drs H. de Jong: „Iets over de islam.”

4 april 1987

Preek van Lia Janssens-Jansen over Klaagliederen 3:21-24.

Lezing van drs O. Mooiweer: „Kerkverlating.”

29-31 mei 1987

Preek van Elsje van Deursen over Openbaring 2:1-7.

Lezing van F. Boekeloo: „Over de techniek van het godsdienstonderricht.”

Administratie

Administratie-adres:

Postbus 84,
3956 ZS Leersum
Tel. 03434-54288
Gironummer 404945
t.n.v. Geref. Persver. Opbouw.

Abonnementen:

Het aanvragen of opzeggen van abonnementen: uitsluitend bij de administratie.
Abonnementen kunnen ieder moment ingaan, doch slechts per 31 december eindigen.
Opzeggen uiterlijk tot 15 nov.

Abonnementenprijs:

(bij vooruitbetaling)
f 50,— per jaar of f 26,50 per half jaar.
Voor studenten f 40,— per jaar.
Buitenland f 70,— per jaar of f 95,— per luchtpost.

Advertentieprijs:

45 ct per mm.
Advertenties inzenden tot dinsdagmorgen 10.00 uur.

Advertenties en druk:

Drukkerij „Steenbergen”,
Nooitgedacht 3, 3701 AL Zeist.
Tel. 03404-22452.
Postbus 244, 3700 AE Zeist.

Goed, zeg je misschien, maar we leven hier niet in Rusland of Albanië, of in Nigaragua of in Oeganda. Nee. Maar 't is wel zo dat als de wereld je uitstoot en geen plaats meer voor je heeft dat God ook dan er is en de gemeente die voor je bidt en je weer opvangt als je situatie verandert.

(wordt vervolgd)

Wanneer
stapt u
nu eindelijk
eens over
die drempel
heen?

Neem
uw eigen
Opbouw

OPBOUW PERSOONLIJK

☐ kennismakingsnummers
☐ abonnement

Naam
Adres
Postcode en plaats
Sturen naar: Administratie Opbouw (zonder post-
zegel) Antwoordnummer 38, 3940 ZD Leersum

Kerknieuws

Televisie-kerkdienst

Op zondag 24 augustus a.s. zal D.V. de middagkerkdienst van de Nederlands Gereformeerde Kerk van Dronten worden uitgezonden via de televisie 2. Aanvang 5 uur namiddag. Voorganger: Ds H. Schuurman. De gedrukte preek is verkrijgbaar bij het prekenbureau van de Ned. Geref. Kerken, Postbus 1201 DA Hilversum; te bestellen per briefkaart met f 1,50 aan postzegels bijgeplakt of per giro door storting van f 1,50 op nummer 60600 van de Ikon Hilversum.

Bandjes met opname van de dienst zijn verkrijgbaar tegen kostprijs bij de stichting „De Brug” te Dronten, Lancasterdreef 148, 8251 TD. Tel. 03210-3673.

Theologisch studiegezel-schap

Deze open kring, die op maandagmorgens van 10.00 tot 12.30 uur bijeenkomt in het witte kerkgebouw van de Ned. Geref. Kerk te Breukelen, heeft de komende maanden het volgende op de agenda:

maandag 8 sept.: J. Storms leidt in: O. Noordmans, Zondaar en Bedelaar (Verzameld Werk VIII pp. 15-100);
maandag 27 okt.: C. Smit preek over N.T.;
maandag 8 dec.: J. Schaeffer leidt in: Hoedemaker en de Doleantie.

Nadere inlichtingen zijn te krijgen bij J. C. Schaeffer (Emmeloord) en M. H. T. Biewenga (Zoetermeer).

Kollega's zijn van harte welkom!

**PLAATS
UW FAMILIEBERICHTEN
IN DIT BLAD!**

- Advertenties moeten uiterlijk dinsdagmorgen 10.00 uur ter drukkerij zijn.
- Advertenties met een foto of tekening 1 week voor verschijning van dit blad!

Boeken, Periodieken
en Handelsdrukwerk

Drukkerij „Steenbergen”

Gestigd sinds 1901

Postbus 244 — 3700 AE Zeist
Nooitgedacht 3 — 3701 AL Zeist — Tel. 03404-22452

... , want de vreugde in de HERE,
die is uw toevlucht.

Nehemia 8

Wij zijn blij en dankbaar met de geboorte van

Gerrit Dirk
(Diderik)

Wim de Hoop
Sietske de Hoop-van Straten

19 augustus 1986
Koninginnelaan 54
2275 CM Voorburg

Aan onze adverteerders

Indien U voor het plaatsen van een advertentie ons een zgn. „print” toezendt, zijn wij genoodzaakt om extra kosten in rekening te brengen voor het maken van een MAT LEESBAAR NEGATIEF. Mocht U ons direkt een MAT LEESBAAR NEGATIEF kunnen leveren dan is ons dat zeer welkom en worden er geen extra kosten in rekening gebracht.

De drukker

Levenspartner èn geloofsgenoot, kan dat dan?

U bent op zoek naar een partner. En stuit daarbij steeds op teleurstellingen. Want u wilt niet alleen uw leven met hem of haar delen. Maar ook uw geloof. Er zijn genoeg mensen die er net zo over denken als u. Maar hoe komt u met ze in contact? Vraagt u eens naar de brochure van de Stichting Reformatorische Huwelijksbemiddeling. SRH kan u op verantwoorde wijze helpen bij het vinden van een levenspartner, die ook qua geloofsovertuiging bij u past.

SRH. Een partner die bij u past.

Bel of schrijf voor meer informatie: SRH, Postbus 341, 8260 AH Kampen, telefoon 05202-13999

Erkend door de Raad van Toezicht

CATECHISATIEBOEKJES

BIJBEL EN BELIJDENIS door ds. J. H. Velema

- Deel 1** bestemd voor de jongste groep, volgt de gang van de heilsopenbaring en tracht enig inzicht te brengen in de hoofdzaken van de Bijbel Prijs f 5,95
- Deel 2** bestemd voor de middengroep. O.a. wordt de Wet en het Onze Vader behandeld, alsmede kerken en sekten Prijs f 7,95
- Deel 3** behandelt in 18 lessen het Doopsformulier Prijs f 5,00
- Deel 4** behandelt in 22 lessen het Avondmaalsformulier Prijs f 6,75
- Deel 5** Een Levend Lidmaat, is een behandeling voor hen die zich voorbereiden op het doen van openbare belijdenis Prijs f 7,95
- Deel 6** behandelt het Huwelijksformulier in 19 lessen Prijs f 8,95

CATECHISMUS CATECHISATIE door ds. J. H. Velema

- Deel 1** Geen beter middel om de gereformeerde leer de jeugd eigen te maken dan het onderwijs uit de Catechismus zelf ... Prijs f 9,45

ONS GELOOF door ds. J. H. Velema

Behandelt de Algemene Geloofsbelijdenis en is geschikt voor kleine catechisaties of voor hen die van 'buiten' komen Prijs f 5,50

WEGWIJS door ds. J. van Amstel

Lesboekje voor de jongste groep, bedoeld als voorbereiding op de boekjes Bijbel en Belijdenis van ds. J. H. Velema, met een alfabetische lijst van woorden en begrippen uit het leven van de kerk Prijs f 4,95

Tevens verkrijgbaar:

DE GROTE KERK VAN NAARDEN
in historisch perspectief

Formaat 19,5 x 27,5 cm 76 pagina's
waarvan 23 gewelfschilderingen (uniek) en
beide orgels in kleur - vele zwart/wit foto's

Prijs f 19,95

De prijzen zijn exclusief verzendkosten

Besteladres:

DRUKKERIJ NAARDEN

Postbus 5109, 1410 AC Naarden. Telefoon 02159 - 45208
Voor al uw KERKELIJK- en VERENIGINGSDRUKWERK